

СТАНОВИЩЕ

от проф. д-р Юлияна Крумова Маринова, дм

за представения дисертационен труд

**„Влияние на българските народни танци върху здравето на студентите от
Медицински университет - Варна“**

от ст. преп. Жулиета Георгиева Виденова

докторант в самостоятелна форма на обучение по докторска програма по специалност **„Управление на общественото здраве“** (зачислена със заповед №109-469/20.07.2018 г.), професионално направление 7.4 „Обществено здраве“, област на висшето образование 7. Здравеопазване и спорт

Настоящото становище представям в качеството си на член на Научното жури, назначено със Заповед № Р 109-344/09.10.2019 г. на Ректора на Медицински университет „Проф. д-р Параскев Стоянов“ - Варна въз основа на решение на Академичния съвет на Медицински университет – „Проф. д-р Параскев Стоянов“ (Протокол №143/27.09.2019 г.) за оценяване на дисертационния труд на Жулиета Георгиева Виденова - докторант на самостоятелна форма на обучение - катедра „Социална медицина и организация на здравеопазването“, ФОЗ, МУ - гр. Варна с научен ръководител доц. д-р Десислава Иванова Ванкова, д.м. и научен консултант гл. ас. д-р Силвия Павлова Николова. Дисертационният труд е обсъден и предложен за защита от разширен катедрен съвет на катедра „Социална медицина и организация на здравеопазването“, ФОЗ при Медицински университет „Проф. д-р Параскев Стоянов“ - Варна.

Кратки биографични данни за докторанта: Жулиета Георгиева Виденова е родена през 1970 г. в гр. Варна. Тя е състезател от националния отбор на България по лека атлетика (1986/1990) и многократен републикански шампион в спринтовите дисциплини за девойки, притежател е на национален рекорд на 200 м. гладко бягане в зала, заема Шесто място на Европейско първенство за девойки през 1987 г., Бирмингам – Великобритания, участва на Световното първенство за девойки през 1988 г. в Съдбъри - Канада. През 1994 г. се дипломира от Националната спортна академия с ОКС „Магистър“ по специалности: „Треньор по лека атлетика“ и „Учител по физическо възпитание“. В периода 1994/2003 г. работи като преподавател по физическо възпитание в СОУ „Д-р Петър Берон“ – гр. Костинброд и като методист в научно-приложна лаборатория и преподавател по „Теория и методика на спортната тренировка“ в спортно училище „Георги Бенковски“ – гр. Варна. От 2003 г. и понастоящем последователно е преподавател по физическо възпитание и спорт, Ръководител на Учебен сектор „Спорт“ от 2007

г. към Медицинския университет – Варна. От 2012 г. е преподавател по народни танци в МУ – Варна. Придобива ОКС „Магистър“ по „Обществено здравеопазване“ – Медицински университет „Проф. д-р Параскев Стоянов“ от 2018 г.

Общо описание на дисертационния труд: Дисертационният труд съдържа 139 страници, структуриран в пет основни глави, онагледен с 10 таблици и 6 фигури. Приложенията са 9. Библиографската справка включва 117 литературни източника, от които 43 са на кирилица и 74 на латиница.

Актуалност и значимост на темата на дисертационния труд: Темата на дисертацията „Влияние на българските народни танци върху здравето на студентите от Медицински университет - Варна“ е в съответствие с профила на докторанта като спортист, преподавател по Физическо възпитание и спорт и Народни танци. Българските народни танци (БгНТ) съчетават физическа активност, социално взаимодействие, творческо и емоционално изразяване. Дисертационният труд фокусира върху изследване на влиянието на БгНТ върху здравето и тяхното място в академичното обучение в духа на изпълнението на стратегическите цели, формулирани от „Националната стратегия за развитие на физическото възпитание и спорта в Република България 2012-2022“ в част III.2.1. „Физическо възпитание и спорт за учащи“.

Глава първа. Литературен обзор е написан от Жулиета Виденова на 38 страници (27% от дисертационния труд), структуриран в шест раздела: 1.1. История и значение на българските народни танци; 1.2. Българските народни хора и танци – класификация и дефиниции; 1.3. Фолклорни области в България; 1.4. Нагласи, интерес и мотивация за занимания с народни танци; 1.5. БгНТ в контекста на концепцията за промоция на здраве. Основни понятия и дефиниции; 1.6. БгНТ – двигателна култура, физическа активност и учебна дисциплина. Използваните литературни източници (117, от които 43 на кирилица и 74 на латиница), са достатъчни като брой, представляват научни публикации на български и чуждестранни изследователи и значими национални и международни документи, цитирани добросъвестно. Обзорът е написан на ясен и достъпен език и отразява задълбочено познание на обсъжданите проблеми и умело боравене с научната терминология. От начина на представяне на литературния обзор е видно умението на автора аналитично да представя научна информация и да аргументира актуалността и значимост на темата на дисертацията, както и подхода на научното изследване.

Глава втора. Цел и задачи: дефинирани са прецизно на две страници от дисертационния труд. **Целта** е „да се изследва влиянието на БгНТ върху здравето на студентите от МУ – Варна и мястото на БгНТ в академичното обучение“. Изследователските **задачи** са представени в 6 пункта, пряко свързани с постигането на целта, ясно формулирани. Представена е **движещата хипотеза** на проекта, че БгНТ са равностойни като физическа активност на спортните занимания, с не по-високи нива на стрес и с добро качество на живот на практикуващите ги.

Глава трета. Материал и методи се представят на 10 страници от дисертацията. Същите са ясно обосновани и адекватни, съответно на поставените цел и задачи и са описани подробно в **4 раздела**: 1. Дизайн на проучването; 2.

Количествени методи, представени в 3 подчасти: - анкетен социологически метод; - антропометрични измервания за отчитане на ниво на физическа дееспособност; - статистически методи; 3. Качествени методи; 4. Място и време на проведеното проучване. Представен е дизайн на проучване с приложение на микс-метод подход в две фази: количествена и качествена. Дизайнът е описан в детайли, с вещина, графически онагледен изключително умело. Дизайнът включва **първа количествена фаза на наблюдателно проучване**, в която участниците са разделени в две основни групи: танцуващи БГНТ и нетанцуващи (спортуващи волейбол или аеробика) в задължителна избираема учебна дисциплина по физическо възпитание и спорт в МУ – Варна. Извадката се състои от 184 души: 92 танцуващи БГНТ и 92 спортуващи, като формирането на извадката е подробно описано по конкретен алгоритъм. **Количествените методи** включват 3 основни групи: 1. социологически анкетен метод; 2. антропометрични изследвания и 3. статистически методи за анализ. **Инструментариумът**, приложен в анкетния социологически метод, **включва 3 анкетни карти** – една стандартизирана за оценка на стреса и две анкетни карти в началото и края на проучването, създадени за целта и задачите на дисертационния труд. В анкетите се използва модифицирана Ликертова скала за нагласи и мотивация за танци, субективната оценка на здравето се осъществява в 5-степенна скала, както и чрез скала тип „термометър“ или „визуална аналогова скала“. Антропометричните измервания са описани в детайли за 8 признака (ръст; телесно тегло; възраст в години; индекс на телесна маса; динамична гъвкавост; бързина на долен крайник; бързина на горен крайник; максимална сила на горен крайник. Статистическите методи са представени също така в детайли: метод на статистическа групировка на данните; описателни методи, включващи точкови и интервални оценки; графичен метод; методи за сравнителен анализ. Статистическият анализ е осъществен чрез IBM SPSS v. 23. **Качествените методи**: подробно са описани за **втората фаза** на изследването. Представени са стъпките за включване на участниците в **Делфи проучването** с формиране на **три панела**: експертен панел с ключови специалисти, които са водещи имена в областта на изучаването и преподаването на БГНТ (4 души с приложени творчески автобиографии – Приложение 9а, 9б, 9в, 9г); институционален панел от експерти, които формират и одобряват учебните програми (4 души); преподавателски панел от специалисти, които отговарят за приложението на програмите за обучение по спорт за студентите (4 души). **Инструментариумът включва две анкетни карти**, съответно за първи и втори кръг за постигане на консенсус. Анкетните карти са приложени към дисертационния труд. Избраният микс-метод подход позволява да се постигне поставената цел чрез получаване на адекватен отговор на задачите, решавани в дисертационния труд.

Глава четвърта. Резултати и дискусия Тази част от дисертацията обхваща 31 страници, прецизно подредена и онагледена, структурирана в три раздела, последователно за фазите на изследването: количествен анализ, качествен анализ от Делфи проучването и дискусия на резултатите. Разделите на резултатите и дискусията изцяло кореспондират с поставените задачи в дисертационния труд. Всеки един от разделите е изключително добре структуриран, резултатите са представени задълбочено, обсъдени и обобщени. Изложението на резултатите и тяхната дискусия отразяват уменията на Жулиета Виденова да борави с данните от научното изследване, да прилага подходящите

методи за анализ и да интерпретира задълбочено. Тази част от дисертационния труд заслужава особено внимание и висока оценка със своето адекватно структуриране, логическа обвързаност и последователност.

Глава пета. Изводи, препоръки и приноси съдържа 9 страници от дисертационния труд. Изводите са представени в две групи, съответно на количествената и качествената фази на проучването. Същите са умело формулирани и пряко свързани с изследователската цел и задачи. В резултат на изследването и анализа на данните от проучването Жулиета Виденова представя **препоръки** в контекста на концепцията за промоция на здраве с акцент на **действията в общността и нуждата от институционална подкрепа**. Предлаганият модел за изучаване на БгНТ се препоръчва за студентите от цяла България. **Приносите** са представени в две групи: **приноси с оригинален характер** и **приноси с практико-приложен характер**. Приносите с оригинален характер са сведени до 3: 1. За първи път в България се събират заедно в изследване за БгНТ концепциите „промоция на здраве” „качество на живот”, „детерминанти на здравето”, „общност”; 2. За първи път в България се прави анализ на влиянието на БгНТ върху здравословното състояние на студентите; 3. За първи път в България се създава аудиовизуално учебно пособие за изучаване на БгНТ, което е иновативен начин за преподаване на здравословна двигателна активност чрез БгНТ. Приносите с практико-приложен характер са представени в 3 пункта: 1. Приложението на микс-метод дизайн е модерен подход с безспорни предимства; 2. Проведеното изследване предоставя теоретичен модел за провеждане на Делфи проучване, който може да бъде прилаган сред експерти, когато се цели достигане на консенсус по различни въпроси, засягащи живота в общността. 3. Създадено е аудиовизуално учебно помагало за изучаване на БгНТ с таргет студентската общност, в което са вплетени ключовите послания, производни от проекта. И така, в резултат на проведеното проучване и потвърдена изследователска хипотеза, мястото на БгНТ в академичното обучение е «запазено».

Във връзка с дисертационния труд Жулиета Виденова представя: **три пълнотекстови публикации и две участия** в научни форуми.

Автореферат: Авторефератът е написан на 48 страници, структуриран е според изискванията и отразява основните резултати, постигнати в дисертацията. Много приятно впечатление прави приложеният към автореферата диск: „Учебно помагало за изучаване на български народни танци” - Медицински университет „Проф. д-р Параскев Стоянов” - Варна.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Дисертационният труд съдържа научно-теоретични, методологични и приложни резултати, които представляват оригинален принос в науката и **отговарят на всички изисквания** на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), Правилника за прилагане на ЗРАСРБ и Правилника на МУ - Варна. Представените материали и дисертационни резултати **напълно съответстват** на специфичните изисквания, приети във връзка с Правилника на МУ – Варна за приложение на ЗРАСРБ. Дисертационният труд показва, че докторантът Жулиета Виденова **притежава** задълбочени теоретични

знания и професионални умения и **демонстрира** качества за самостоятелно провеждане на научно изследване.

Това ми дава основание убедено да дам своята **положителна оценка** за проведеното изследване, представено от рецензираните по-горе дисертационен труд, автореферат, постигнати резултати и приноси.

Предлагам на почитаемото научно жури да присъди образователната и научна степен „**доктор**“ на **ст. преп. Жулиета Георгиева Виденова** в докторска програма по специалността „**Управление на общественото здраве**“, професионално направление 7.4 „Обществено здраве“, област на висшето образование 7. Здравеопазване и спорт.

18.11.2019 г.

гр. Стара Загора

Изготвил становището:

проф. д-р Юлияна Крумова Маринова, дм

